

Βρυξέλλες, 22 Φεβρουαρίου 2021
(OR. en)

6279/21

COHOM 29
CFSP/PESC 136
COPS 58
COASI 21
COEST 42
COAFR 49
COLAC 17
MAMA 20
MOG 14

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 22 Φεβρουαρίου 2021

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες-εταίρους/ τρίτες χώρες

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες-εταίρους/ τρίτες χώρες, οι οποίες εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά τη 3785η σύνοδό του που πραγματοποιήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2021.

**ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕ ΧΩΡΕΣ-ΕΤΑΙΡΟΥΣ/ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ**

1. Εισαγωγή

Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν αποτελούν μόνο μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά συγκαταλέγονται επίσης στους βασικούς στόχους της εξωτερικής της δράσης. Οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα από τα κύρια μέσα εφαρμογής της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία (2020-24). Η Ένωση έχει αναπτύξει ευρύ φάσμα νομικών μέσων και μέσων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να θέσει τα ανθρώπινα δικαιώματα στο επίκεντρο της δράσης της.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τρίτες χώρες εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 2001 (τελευταία αναθεώρηση τον Ιανουάριο του 2009).

Σε μια εποχή κατά την οποία τα ανθρώπινα δικαιώματα βάλονται παγκοσμίως, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να συνεχιστούν οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα και, ταυτόχρονα, να αναζωογονηθούν οι διάλογοι αυτοί ώστε να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους.

Είναι καιρός να ανανεωθούν οι κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό να καταστούν οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεσματικότερο εργαλείο συνεργασίας και, συνεπώς, να ενισχυθεί η **πολιτική τους βαρύτητα**. Τα κράτη μέλη συμμαρίζονται αυτή την προτεραιότητα, όπως και ο ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο οποίος έχει προεδρεύσει μιας σειράς διαλόγων με βασικούς εταίρους και έχει διερευνήσει τις δυνατότητες νέων συνεργασιών μέσω του διαλόγου.

2. Η τρέχουσα κατάσταση

Με την πάροδο των ετών η ΕΕ έχει καθιερώσει διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με **όλο και μεγαλύτερο αριθμό χωρών**. Η ΕΥΕΔ, εξ ονόματος του ύπατου εκπροσώπου, διενεργεί τους διαλόγους/διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ και καθοδηγεί τις επιμέρους επιτροπές που έχουν συσταθεί βάσει συμφωνιών. Η ΕΥΕΔ βελτίωσε και εναρμόνισε τη μορφή και τη διεξαγωγή των διαλόγων. Η συμμετοχή στους διαλόγους των αντιπροσωπιών της ΕΕ και των υπηρεσιών της Επιτροπής έχει ουσιαστική σημασία. Εξίσου ζωτική σημασία έχει η διαρκής ανάληψη ευθύνης από τα κράτη μέλη.

Επί του παρόντος υπάρχουν περίπου 60 διάλογοι και διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες-εταίρους και περιφερειακές ομάδες χωρών. Πρόσφατα καθιερώθηκαν ή βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας νέοι διάλογοι. Ορισμένοι διάλογοι (π.χ. με τη Ρωσία και το Ισραήλ) έχουν προς το παρόν παγώσει.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι διαλόγου. Υπάρχουν διάλογοι βάσει περιφερειακών ή διμερών συνθηκών και συμφωνιών, καθώς και άτυποι και επίσημοι διάλογοι (δηλ. διάλογοι με συμφωνημένους όρους εντολής). Ορισμένοι διάλογοι διεξάγονται σε τοπικό επίπεδο από τις αντιπροσωπίες της ΕΕ, για παράδειγμα οι διάλογοι με τη Χιλή και την Αργεντινή. Εξάλλου, υπάρχουν ειδικές επιμέρους επιτροπές ή ομάδες για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο πλαίσιο διαφόρων συμφωνιών συνεργασίας ή σύνδεσης με χώρες-εταίρους, όπως, μεταξύ άλλων, το Μαρόκο, η Τυνησία, ο Λίβανος, η Ιορδανία, η Αίγυπτος και το Ιράκ. Επιπλέον, οι πολιτικοί διάλογοι με τις χώρες ΑΚΕ, οι οποίοι καλύπτουν ιδίως θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διέπονται από συγκεκριμένες ρυθμίσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού και στο αντίστοιχο άρθρο της νέας συμφωνίας εταιρικής σχέσης που θα τη διαδεχθεί. Εξάλλου, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις με ομόγνωμες χώρες ή στο πλαίσιο ειδικής σχέσης, όπως με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία και τις υποψήφιες χώρες. Υπάρχουν πολλά κοινά σημεία μεταξύ των διαφόρων τύπων διαλόγου. Ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται ενιαίες ρυθμίσεις για όλες τις περιπτώσεις. Για παράδειγμα, οι διαβουλεύσεις με ομόγνωμες χώρες ακολουθούν διαφορετικό μοντέλο, καθώς η έμφαση δίνεται κυρίως σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και συνεργασίας στα πολυμερή φόρουμ.

Εκτός από τον διάλογο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορισμένα κράτη μέλη έχουν διαλόγους και με ορισμένες τρίτες χώρες σε εθνικό επίπεδο.

3. Οι στόχοι των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι **ενσωματωμένος στη συνολική πολιτική σχέση** με την κάθε χώρα. Αν και κάθε χώρα/περιφέρεια είναι διαφορετική και τα θέματα θα αφορούν ειδικά την εκάστοτε χώρα/περιφέρεια, ο διάλογος αποτελεί βασικό μέσο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες και την προσέγγιση του σχεδίου δράσης. Συνεπώς, οι διάλογοι θα πρέπει να συνδέονται με τις ανά χώρα στρατηγικές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Οι διάλογοι δεν θα πρέπει να αποτελούν αυτόνομο «πλαίσιο» εντός του οποίου θα περιορίζονται οι διμερείς συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ούτε βεβαίως θα πρέπει να είναι το αποκλειστικό βήμα εξέτασης των θεμάτων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, αποκλείοντας άλλες μορφές διμερούς δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο διάλογος θα πρέπει να θεωρείται βασικό στοιχείο για τη σταθερή δέσμευση της ΕΕ υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να επιδιώκει να ενισχύσει ή να προσθέσει αξία στο έργο που επιτελείται επί τόπου και σε πολυμερή φόρουμ. Ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί μέρος της συνολικής συνεργασίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την κάθε χώρα.

Ταυτόχρονα, οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να **χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά σε συνδυασμό και συνέργεια με άλλα μέσα** (πολιτικοί διάλογοι, δημόσια διπλωματία, διαβήματα, προγράμματα και έργα συνεργασίας, στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, παρακολούθηση εκλογών) για την προώθηση των προτεραιοτήτων και των στόχων της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αμοιβαία υποστηρικτική μόχλευση μεταξύ των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλων στόχων πολιτικής είναι ιδιαίτερα εμφανής στην περίπτωση του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ+), αφού αυτό λειτουργεί ως καταλύτης για να ανανεώνεται το ενδιαφέρον κάθε χώρας-εταίρου για τη διεξαγωγή ουσιαστικών και δομημένων συζητήσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την ΕΕ, ο δε διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα παρέχει μια ισχυρή πλατφόρμα για να συζητούνται στόχοι σχετικοί με το ΣΓΠ+.

Η δέσμευση της ΕΕ υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποσκοπεί σε **συγκεκριμένη συνεργασία και απτά αποτελέσματα**. Έχει, άρα, ζωτική σημασία οι διάλογοι αυτοί να είναι προσανατολισμένοι στα αποτελέσματα και να διατηρούν τη δυναμική τους μεταξύ των συνόδων. Οι στόχοι μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των διαλόγων. Σε δύσκολες περιπτώσεις, ένας πρώτος σημαντικός στόχος είναι να καταγραφούν οι ανησυχίες της ΕΕ σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντασσόμενες στο πλαίσιο μιας πολύπλοκης διμερούς σχέσης. Ωστόσο, η δέσμευση της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν αποσκοπεί μόνο στην ανταλλαγή διαφορετικών απόψεων, αλλά και στην ενίσχυση της συνεργασίας και στην επιδίωξη στρατηγικών στόχων που καθορίζονται στο νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Συνεπώς, χρειάζεται μια **ελάχιστη πλατφόρμα** για την αμοιβαία συμμετοχή. Η προθυμία μιας τρίτης χώρας να βελτιώσει την κατάστασή της σε επίπεδο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να συνεργαστεί με ανοικτό πνεύμα και διαφάνεια με την ΕΕ σε ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα εξακολουθεί να αποτελεί βασικό κριτήριο. Οι συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να συνεχίζονται όταν είναι δυνατόν, ακόμη κι όταν η κατάσταση σε μια χώρα-εταίρο επιδεινώνεται σε επίπεδο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ένας από τους βασικούς στόχους είναι να **μεγιστοποιούνται οι δεσμοί μεταξύ της διμερούς, περιφερειακής και πολυμερούς δράσης της ΕΕ**. Σε ένα ολοένα και πιο δυσχερές περιβάλλον, η ΕΕ έχει υποστηρίξει τη διαπεριφερειακή συνεργασία σε πολυμερή φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατά συνέπεια, εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα η ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και της πολυμερούς δράσης της ΕΕ. Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, βελτίωση των δεσμών μεταξύ της συμβολής των διαδικασιών του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των διαλόγων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα βοηθούν στον προσδιορισμό των ειδικών αναγκών της χώρας και του βέλτιστου τρόπου με τον οποίον η ΕΕ μπορεί να παράσχει αρωγή και να υποστηρίξει την πρόοδο.

Επιπλέον, ο διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί επίσης να βοηθήσει στον πρόωρο εντοπισμό προβλημάτων που ενδέχεται να οδηγήσουν σε συγκρούσεις και, κατ' επέκταση, να συμβάλει ενεργά στην πρόληψη των συγκρούσεων.

Οι διάλογοι είναι ουσιαστικές **ανταλλαγές μεταξύ ομοτίμων** με στόχο τη συνεργασία με χώρες-εταίρους/τρίτες χώρες, καθώς και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Η πλευρά της ΕΕ πρέπει να εξακολουθήσει να ανταποκρίνεται όταν χώρες-εταίροι ζητούν να συμπεριληφθούν στον διάλογο εσωτερικά ζητήματα της ΕΕ· πρόκειται για μια τάση που έχει αναπτυχθεί σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό στο πλαίσιο ορισμένων διαλόγων. Είναι ουσιαστικής σημασίας να προάγεται η **συνοχή της ΕΕ εσωτερικά και εξωτερικά** σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο διάλογος θα πρέπει να είναι πραγματικά μια ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της ΕΕ και της τρίτης χώρας ή του περιφερειακού οργανισμού, το δε πεδίο και οι δυνατότητες επιρροής του προσαρμόζονται στο ιστορικό της εκάστοτε χώρας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πράγματι, οι διάλογοι είναι ένα μέσο εξωτερικής δράσης, αλλά και η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός της ΕΕ παρουσιάζει ενδιαφέρον, όπως και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών, και είναι σημαντικό να γνωστοποιούνται οι εμπειρίες που είχε η ΕΕ στα εξεταζόμενα ζητήματα στο εσωτερικό της, και κυρίως τα προβλήματα που αντιμετώπισε και τα διδάγματα που άντλησε. Η συμμετοχή υπηρεσιών της Επιτροπής και ειδικευμένων οργανισμών της ΕΕ έχει αποδειχθεί κρίσιμη σε μια σειρά διαλόγων, προκειμένου να επεξηγούνται οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ και οι πολιτικές της.

4. Καθιέρωση διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Πρόσφατα καθιερώθηκαν ή βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας νέοι διάλογοι.

Η καθιέρωση νέου διαλόγου ξεκινά με την **αξιολόγηση** που διενεργεί η ΕΥΕΔ. Θα πρέπει να αποδεικνύεται σαφώς η προστιθέμενη αξία. Η αξιολόγηση καθοδηγείται από κριτήρια όπως η βούληση της κυβέρνησης να βελτιώσει την κατάσταση και ο βαθμός δέσμευσης που επιδεικνύει έναντι των διεθνών συμβάσεων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η ετοιμότητά της να συνεργασθεί με τους μηχανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, η στάση της έναντι της κοινωνίας των πολιτών και η συνολική σχέση της ΕΕ με τη χώρα-εταίρο. Η αξιολόγηση βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις εξής πηγές: εκθέσεις των αντιπροσωπιών της ΕΕ, των αρχηγών αποστολών, εκθέσεις του ΟΗΕ και άλλων διεθνών ή περιφερειακών οργανισμών, εκθέσεις μη κυβερνητικών οργανώσεων. Στη συνέχεια, η ΕΥΕΔ παρουσιάζει την αξιολόγησή της στην αρμόδια γεωγραφική ομάδα του Συμβουλίου, η οποία έχει συνολική εικόνα των σχέσεων της ΕΕ με τη συγκεκριμένη τρίτη χώρα, σε στενή συνεργασία με την ομάδα «Ανθρώπινα δικαιώματα» (COHOM). Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο συζητά εάν θα ξεκινήσει διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και λαμβάνει θέση σχετικά με άλλες πτυχές, π.χ. το **πεδίο του διαλόγου όπως προσδιορίζεται στους λεπτομερείς όρους εντολής οι οποίοι συμφωνούνται αμοιβαία με τη χώρα-εταίρο.**

Το Συμβούλιο εγκρίνει τους όρους εντολής των νέων διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πριν από τη δρομολόγηση διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μπορεί να γίνονται διερευνητικές συζητήσεις με την ενδιαφερόμενη χώρα. Οι συζητήσεις είναι ευκαιρία να εξηγήσει η Ένωση τις αρχές που διέπουν τη δράση της, καθώς και τους στόχους που επιδιώκει όταν προτείνει διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι άτυπες συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτέλεσαν εφαλτήριο για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης με την άροδο του χρόνου και, εντέλει, την καθιέρωση ενός πιο επίσημου διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα (δηλ. με συμφωνημένους όρους εντολής). Είναι σαφές ότι ο άτυπος χαρακτήρας αυτών των συζητήσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να είναι προσωρινός και ότι απώτερος στόχος είναι η μετάβαση σε διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με καθιερωμένους κανόνες, όπως ορίζονται στους όρους εντολής. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες ώστε οι άτυποι διάλογοι να εξελίσσονται σε επίσημους διαλόγους εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Η καθιέρωση και η ύπαρξη διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρα-εταίρο δεν εμποδίζει την ΕΕ να ασχοληθεί με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα αυτή στα φόρουμ του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

5. Συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών

Οι διαβουλεύσεις με φορείς της κοινωνίας των πολιτών (συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο των διαλόγων. Οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να παρέχουν σαφή εικόνα της εγχώριας κατάστασης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και ενδεχόμενες ατομικές περιπτώσεις, καθώς και τεχνική εμπειρογνωμοσύνη σε συγκεκριμένα θέματα. Οι διαβουλεύσεις αυτές θα πρέπει να πραγματοποιούνται αρκετά πριν από τον διάλογο ώστε να τροφοδοτούν την ημερήσια διάταξη και κατά πάγια πρακτική θα περιλαμβάνεται συνεδρίαση απολογισμού. Όταν ο διάλογος πραγματοποιείται στις Βρυξέλλες, θα μπορούσε επίσης να προβλέπεται προπαρασκευαστική βιντεοδιάσκεψη διασύνδεσης με τους τοπικούς φορείς της κοινωνίας των πολιτών, καθώς έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί καλή πρακτική.

Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών συμβάλλει επίσης στην καλύτερη υλοποίηση δράσεων μεταξύ των διαλόγων.

Τα σεμινάρια για την κοινωνία των πολιτών που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και διοργανώνονται στο πλαίσιο διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο που εξασφαλίζει τη συνεργασία της κοινωνίας των πολιτών της χώρας-εταίρου/του οργανισμού και τη συμμετοχή της στη διαδικασία της συζήτησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τις αρχές της χώρας-εταίρου ή τον περιφερειακό οργανισμό. Συγκεκριμένες συστάσεις που προκύπτουν από τα σεμινάρια για την κοινωνία των πολιτών θα συζητούνται με τις συμπροεδρίες του διαλόγου και τις αντιπροσωπίες τους στο περιθώριο/κατά τη διάρκεια ειδικής συνόδου των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μετά τους διαλόγους θα πρέπει να διοργανώνεται ενημέρωση απολογισμού για την κοινωνία των πολιτών.

Όταν μια κυβέρνηση παρεμποδίζει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στους διαλόγους, το ζήτημα των αντιποίνων θα πρέπει να τίθεται απευθείας στην κυβέρνηση στο πλαίσιο του διαλόγου.

6. Ρυθμίσεις

Λέξεις-κλειδιά για τους κανόνες διεξαγωγής των διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να είναι η συνολική ευελιξία και ο ρεαλισμός. Οι **ετήσιες σύνοδοι** θα πρέπει να παραμείνουν ως πάγια πρακτική. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην επένδυση ενέργειας και πόρων σε δραστηριότητες επακολούθησης μεταξύ δύο συνόδων του διαλόγου. Οι σύνοδοι κατ' αρχήν λαμβάνουν χώρα **εναλλάξ** στις Βρυξέλλες και στην τρίτη χώρα. Όταν δεν είναι δυνατές οι συνεδριάσεις με φυσική παρουσία, οι διάλογοι μπορούν να διεξάγονται μέσω βιντεοδιάσκεψης. Θα πρέπει να προβλέπεται επαρκής χρόνος για τη συζήτηση όλων των θεμάτων κατά τη διάρκεια των διαλόγων.

Η EYED θα ενημερώνει τα κράτη μέλη σχετικά με την κατάρτιση του σχεδίου **ημερήσιας διάταξης** μέσω της αρμόδιας γεωγραφικής ομάδας του Συμβουλίου και θα ζητά τη γνώμη τους, κατά περίπτωση. Η COHOM θα συμμετέχει στις εργασίες των γεωγραφικών ομάδων του Συμβουλίου.

Οι ημερήσιες διατάξεις των διαλόγων θα πρέπει να καθορίζονται με αμοιβαία συμφωνία με την εκάστοτε χώρα-εταίρο. Είναι σημαντικό οι ημερήσιες διατάξεις να είναι ισορροπημένες και να αποτυπώνουν τις προτεραιότητες και των δύο πλευρών. Επί της ουσίας, η ημερήσια διάταξη επικεντρώνεται στις συνολικές εξελίξεις σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις δύο πλευρές, σε επιλεγμένα θέματα —που επιλέγονται ξεχωριστά με κάθε εταίρο κατά περίπτωση— για διεξοδική συζήτηση και στην πολυμερή δέσμευση. Οι προτεραιότητες που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία θα καθοδηγούν αυτές τις συζητήσεις. Η επικύρωση και η τήρηση των διεθνών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θεμελιώδη εργασιακά δικαιώματα και η συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη (δηλ. Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, καθολική περιοδική εξέταση και ειδικές διαδικασίες του ΟΗΕ) θα πρέπει να παραμείνουν βασικό στοιχείο των διαλόγων. Μπορούν επίσης να εξετάζονται ζητήματα σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου. Όταν είναι σκόπιμο, μπορούν να εγείρονται ζητήματα διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Η αναφορά σε ατομικές περιπτώσεις θα πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια του διαλόγου (π.χ. ως παράδειγμα για σημείο της ημερήσιας διάταξης) ή/και στο περιθώριο του διαλόγου (παράδοση καταλόγου).

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, τα θέματα ισότητας των φύλων θα ενσωματώνονται για να διασφαλιστεί ότι οι διάλογοι συνεκτιμούν τη διάσταση του φύλου.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας και τον ρόλο του ύπατου εκπροσώπου για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (άρθρο 27 παράγραφος 2 της ΣΕΕ), η ΕΥΕΔ διευθύνει τον διάλογο. Η ΕΥΕΔ θα εκπροσωπείται στο κατάλληλο επίπεδο. Η ανάθεση της προεδρίας στον ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα για την πολιτική δέσμευση της ΕΕ και την πολιτική ώθηση που θέλει να δώσει εν προκειμένω. Η άλλη πλευρά θα πρέπει να δείξει ότι διαπνέεται από αντίστοιχη φιλοδοξία.

Η ενεργός συμμετοχή της αντιπροσωπίας της ΕΕ σε ανώτερο επίπεδο στην εκάστοτε χώρα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο, μεταξύ άλλων και όταν ο διάλογος λαμβάνει χώρα στις Βρυξέλλες. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής καλούνται να συμμετάσχουν. Η συνεργασία με ειδικευμένους οργανισμούς της ΕΕ και ειδικότερα τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) ενθαρρύνεται ιδιαίτερα, καθώς έχει αποδειχθεί κρίσιμη σε μια σειρά διαλόγων προκειμένου να επεξηγούνται οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ και οι πολιτικές της.

Με βάση την από μακρού ισχύουσα πρακτική, αντιπρόσωποι των κρατών μελών καλούνται να συμμετάσχουν ως παρατηρητές.

Η αντιπροσωπία τρίτης χώρας στον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναμένεται γενικά να περιλαμβάνει εκπροσώπους από το Υπουργείο Εξωτερικών και από τα επιτελικά υπουργεία και τις διοικήσεις που αφορά η ημερήσια διάταξη (συνήθως, Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων). Επιπλέον, τα επιτελικά υπουργεία θα είναι αρμόδια για την επακολούθηση και είναι αυτά που αποκομίζουν το μεγαλύτερο όφελος από την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Ενθαρρύνεται επίσης η παρουσία του εθνικού φορέα για τα ανθρώπινα δικαιώματα της χώρας.

Όταν ο διάλογος πραγματοποιείται στη χώρα-εταίρο, πάγια πρακτική θα πρέπει να είναι οι **επιτόπιες επισκέψεις** (π.χ. σε εγκαταστάσεις κράτησης, στρατόπεδα προσφύγων κ.λπ.) που σχετίζονται με τα σημεία της ημερήσιας διάταξης του διαλόγου, καθώς και οι επισκέψεις σε έργα υποστηριζόμενα από την ΕΕ και οι συναντήσεις με οργανισμούς/φορείς σχετικούς με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρομοίως, όταν οι διάλογοι λαμβάνουν χώρα στις Βρυξέλλες, πραγματοποιούνται επίσης τοπικές επισκέψεις.

7. Αποτελέσματα και επακολούθηση

Όταν είναι δυνατόν, καταρτίζεται κοινό δελτίο Τύπου στο οποίο προσδιορίζονται οι τομείς συνεργασίας και επακολούθησης που προκύπτουν από τον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όταν η χώρα-εταίρος δεν συμφωνεί για την έκδοση κοινού δελτίου Τύπου ή είναι δύσκολο να επιτευχθεί συμφωνία επί του κειμένου, μπορεί να εκδίδεται δελτίο Τύπου της ΕΕ για να ενημερωθεί το κοινό.

Κατά περίπτωση, απαιτείται προφορική ενημέρωση απολογισμού για τις πρεσβείες των κρατών μελών σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στο πλαίσιο γεωγραφικών ομάδων του Συμβουλίου. Διαβιβάζεται ενδεχομένως γραπτή έκθεση στην αρμόδια γεωγραφική ομάδα του Συμβουλίου και στην COHOM. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η COHOM θα ενημερώνεται τακτικά και εγκαίρως σχετικά με τους διαλόγους, μεταξύ άλλων σχετικά με τις νέες τάσεις και τα κυριότερα αποτελέσματα. Εξάλλου, η πρόοδος που σημειώνεται μέσω των διαλόγων θα αξιολογείται ανάλογα με τις ανάγκες από την αρμόδια γεωγραφική ομάδα του Συμβουλίου σε συνεργασία με την COHOM. Επίσης τα κράτη μέλη θα ανταλλάσσουν τακτικά πληροφορίες σχετικά με διμερείς διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κατά περίπτωση, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των διμερών διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των διαλόγων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Με την εγκαθίδρυση κλίματος εμπιστοσύνης και την καθιέρωση διαλόγου με τρίτες χώρες για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία θεωρούν ιδιαιτέρως λεπτά κι ευαίσθητα επιτυγχάνεται ήδη ένα σημαντικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να προταθεί στην τρίτη χώρα, πέραν του κοινού ανακοινωθέντος για τον διάλογο, **επιχειρησιακός χάρτης πορείας** για επακόλουθες ενέργειες, ώστε να διευκολυνθεί το έργο της αντίστοιχης αντιπροσωπίας κατά τους μήνες που έπονται των διαλόγων. Είναι σημαντικό οι διάλογοι να διατηρούν τη δυναμική τους μεταξύ των συνόδων. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να παρακολουθείται η πρόοδος μεταξύ των διαλόγων. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενδιάμεσης διμερούς επίσκεψης του ΕΕΕΕ ή διαδικτυακής διαβούλευσης με τους ομολόγους του στο πλαίσιο του διαλόγου, προκειμένου να διατηρείται η επικέντρωση και η δυναμική μεταξύ των διαλόγων.

Η συνεργασία που προκύπτει από τον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, για παράδειγμα: τεχνική βοήθεια/ανταλλαγή εμπειριών με τα κράτη μέλη, χρηματοδότηση έργων/προγραμμάτων σε θέματα που συζητούνται στο πλαίσιο του διαλόγου, συνεργασία σε πολυμερή φόρουμ, κοινή δήλωση για θεματικά ζητήματα, εκδηλώσεις/διασκέψεις/εργαστήρια και περαιτέρω διμερείς διαβουλεύσεις σε συνέχεια των διαλόγων. Οι διάλογοι δεν παράγουν πάντοτε άμεσα, μετρήσιμα και ορατά αποτελέσματα. Λόγω αυτού, συχνά επικρίνονται κυρίως από την κοινωνία των πολιτών ως προς τη χρησιμότητά τους. Εξ ου και η ανάγκη να προσδιοριστούν προορατικά τα επιχειρησιακά αποτελέσματα και να δημιουργηθούν μηχανισμοί επακολούθησης.